

RIKSDAGENS SVAR 43/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster samt till lag om ändring av fastighetsregisterlagen

Ärende

Regeringen har till 2001 års riksdag överlämnat sin proposition med förslag till lag om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster samt till lag om ändring av fastighetsregisterlagen (RP 141/2001 rd).

Beredning i utskott

Jord- och skogsbruksutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (JsUB 3/2002 rd).

Beslut

Nu församlade riksdag har antagit följande lagar:

Lag

om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att med hjälp av automatisk databehandling ordna de riksomfattande informationstjänster som omfattar uppgifter om fastigheter och andra enheter för jord- och vattnsområden. Servicen tillhandahålls med hjälp av ett enhetligt fastighetsdatasystem avsett för allmänt bruk.

2 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på inrättandet och upprätthållandet av fastighetsdatasystemet samt på utlämnandet och användningen av uppgifter som ingår i systemet.

3 §

Datainnehållet i fastighetsdatasystemet

Fastighetsdatasystemet innehåller de uppgifter som avses i fastighetsregisterlagen (392/1985) och de uppgifter som skall antecknas i lagfarts- och inteckningsregistret samt andra uppgifter i enlighet med vad som bestäms någon annanstans i lag.

4 §

Registrering av uppgifter i fastighetsdatasystemet

En myndighet som ansvarar för produktionen av en uppgift som hör till datainnehållet i fastighetsdatasystemet är skyldig att se till att uppgiften registreras i fastighetsdatasystemet och uppdateras.

5 §

Förvaltningen av fastighetsdatasystemet

Lantmäteriverket sörjer för inrättandet, förvaltningen och upprätthållandet av det fastighetsdatasystem som avses i denna lag samt för informationstjänsterna och för utvecklandet av systemet.

För att täcka sina kostnader för förvaltningen och upprätthållandet av fastighetsdatasystemet samt för informationstjänsterna och utvecklandet av systemet får lantmäteriverket en sådan andel av inkomsterna av fastighetsdatasystemets prestationer som bestäms genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Bestämmelser om hur de kostnader som orsakas av andra åtgärder inom fastighetsdatasystemet täcks med inkomsterna av systemets prestationer samt om hur inkomsterna annars fördelas mellan de myndigheter som sköter systemet utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Innan förordningen ges skall jord- och skogsbruksministeriet höra de centrala producenterna av information för fastighetsdatasystemet.

För att täcka sina kostnader för det riksomfattande fastighetsdatasystemet enligt denna lag får

de kommuner som för fastighetsregister när lagen träder i kraft en sådan andel av inkomsterna av fastighetsdatasystemets prestationer som bestäms genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

6 §

Utlämnande av uppgifter som informationstjänst

Lantmäteriverket skall bereda möjlighet för var och en att på lantmäteribyrån avgiftsfritt få läsa de uppgifter som finns i fastighetsdatasystemet och att göra anteckningar om dem. Mot avgift lämnas uppgifter ut i form av utdrag, intyg, bevis och andra utskrifter eller med hjälp av teknisk anslutning. Om inte särskilda skäl föranleder något annat, kan en kopia av uppgifterna ges i elektronisk form mot avgift.

Utdrag, intyg, bevis och andra utskrifter samt i 1 mom. avsedda kopior kan ges av kommuner, tingsrätter, lantmäteribyråer och magistrater samt med stöd av beslut som lantmäteriverket meddelat även av andra myndigheter som har en teknisk anslutning till fastighetsdatasystemet.

På en sådan myndighets vägnar som avses i 4 § får lantmäteriverket med hjälp av teknisk anslutning lämna ut uppgifter ur fastighetsdatasystemet till domstolar, kommuner, myndigheter som sköter fastighetsbildningsuppgifter, myndigheter inom folkbokföringsförvaltningen, köpvittnen, utsökningssmyndigheter och skattemyndigheter samt dessutom på ansökan bevilja tillstånd att få uppgifter med hjälp av teknisk anslutning för den som behöver uppgifter för samhällsplanering, fastighetsförmedling, beviljande av och tillsyn över kredit eller för något annat jämförbart syfte som har samband med fastigheter. I användningstillståndet kan tas in villkor om grunden för sökning av uppgifter samt om annan användning av systemet och övervakning av detta.

För översändande av personuppgifter till stater utanför Europeiska unionen gäller 5 kap. personuppgiftslagen (523/1999).

En personbeteckning får utlämnas endast om den som begär personbeteckningen har eller kan ha den i sin besittning med stöd av personupp-

giftslagen eller någon annan lag. På ett intyg eller bevis som ges ur fastighetsdatasystemet och som behövs för att en person skall kunna göra sina rättigheter gällande eller fullgöra sina skyldigheter får personbeteckningen antecknas för identifiering av personen i fråga.

7 §

Avgifter

För fastighetsdatasystemets prestationer och informationstjänster tas till staten och kommunen ut avgifter i fråga om vilka 6 § 1 mom. lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) tillämpas, om inte beträffande någon prestation något annat bestäms särskilt.

Storleken av de avgifter som tas ut bestäms genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Innan förordningen ges skall jord- och skogsbruksministeriet höra de centrala producentererna av information för fastighetsdatasystemet.

Till de myndigheter som har till uppgift att upprätthålla fastighetsdatasystemet i enlighet med 4 § lämnas uppgifter ur fastighetsdatasystemet med hjälp av teknisk anslutning dock avgiftsfritt för myndighetsverksamheten.

8 §

Skadeståndsansvar

Den som åsamkats skada på grund av ett fel eller en brist i uppgifter som lämnats ut ur fastighetsdatasystemet har rätt att få ersättning av den som lämnat ut uppgiften i enlighet med vad som bestäms i denna paragraf.

Då uppgifter lämnas ut ur fastighetsdatasystemet och någon åsamkas skada skall den som lämnat ut uppgiften ansvara för

1) en skada som orsakas av ett fel eller en brist i en uppgift enligt fastighetsregisterlagen, i enlighet med vad som bestäms i 11 § fastighetsregisterlagen,

2) en skada som orsakas av ett fel eller en brist i en uppgift enligt lagfarts- och inteck-

ningsregistret, i enlighet med vad som bestäms i 7 kap. 4 § jordabalken (540/1995), samt

3) en skada som orsakas av ett fel eller en brist i en uppgift enligt någon annan lag eller förordning, i enlighet med vad som bestäms i skadeståndslagen (412/1974), om inte något annat bestäms särskilt i fråga om någon uppgift.

Den som lämnat ut en uppgift skall höra den som producerat uppgiften före avgörandet av ett ärende som gäller en ersättning enligt 2 mom.

Om ett fel eller en brist i en uppgift som lämnats ut ur fastighetsdatasystemet har orsakats av ett fel eller en brist i en uppgift som överförts till fastighetsdatasystemet eller av försummelse av skyldigheten enligt 4 §, är det offentliga samfundet i fråga skyldigt att ersätta den som lämnat ut uppgiften för det skadestånd som denne betalt.

Om felaktigheten hos en uppgift i fastighetsdatasystemet orsakas av verksamhet enligt 5 § 1 mom. inom lantmäteriverket, vilket svarar för fastighetsdatasystemets förvaltning, ansvarar lantmäteriverket för skada som felet åsamkat den som lämnat ut uppgiften, i enlighet med vad som bestäms i 2 mom.

9 §

Övergång av rätten till skadestånd

Har den skadelidande med stöd av ett avtalsförhållande eller på någon annan sådan särskild grund rätt att av någon få skadestånd för en skada som avses i 8 §, övergår den skadelidandes rätt till skadestånd på staten eller kommunen till den del staten eller kommunen enligt 8 § har betalt ersättning för skadan.

Statens eller kommunens rätt till skadestånd med stöd av 1 mom. inträder den dag då staten eller kommunen betalt skadestånd till den skadelidande eller genom ett lagakraftvunnet domstolsbeslut ålagts att betala skadestånd. Beslut om utkrävande av skadestånd fattas för statens del av vederbörande myndigheter i fråga om de skadestånd de betalt och för kommunens del av kommunstyrelsen. Staten eller kommunen kan helt eller delvis avstå från skadestånd, om det med beaktande av skadans storlek och omständigheterna i övrigt är oskäligt att kräva sådant.

Är två eller flera skadeståndsskyldiga enligt 1 mom. eller på någon annan grund skyldiga att till staten eller kommunen erlagga skadestånd som denna betalt med stöd av 8 §, ansvarar de solidariskt för skadeståndet. Den som inte dömts att betala fullt skadestånd svarar dock endast intill det utdömda beloppet. På fördelningen av ersättningsbeloppet mellan de skadeståndsskyldiga tillämpas dessutom vad som bestäms i 6 kap. 3 § skadeståndslagen.

10 §

Närmare föreskrifter

Lantmäteriverket utfärdar vid behov närmare föreskrifter om det tekniska förfarande som skall iakttas vid upprätthållandet av fastighetsdatasystemet samt om grunderna för sökning av uppgifter, om andra villkor för användningen av systemet och om övervakning av detta.

11 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Delegation

Genomförandet och upprätthållandet av fastighetsdatasystemet samt informationstjänsterna styrs av en delegation. Närmare bestämmelser om delegationens uppgifter och sammansättning utfärdas genom förordning av statsrådet.

13 §

Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Vad som i 21 kap. 8 § vattenlagen (264/1961), 6 § 1 mom. lagen om fornminnen (295/1963), 19 § 2 mom. lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996) och 24 § 4 mom., 25 § 3 mom., 27 § 4 mom. samt 30 och 47 § naturvårdslagen (1096/1996) samt 158 § 4 mom. och 164 § 4 mom. markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller med stöd av dem bestäms om anteckning av beslut, avtal och andra liknande uppgifter i fastighetsregistret gäller när denna lag har trätt i kraft registrering av uppgiften i fastighetsdatasystemet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Lag

om ändring av fastighetsregisterlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i fastighetsregisterlagen av den 16 maj 1985 (392/1985) 10 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 244/1994,
ändras 1 § 2 mom., 3 § 2 mom. samt 9 och 11 §,
av dessa lagrum 1 § 2 mom. sådant det lyder i lag 448/2000, 3 § 2 mom. sådant det lyder i lag 876/1996 och 9 § sådan den lyder delvis ändrad i nämnda lag 244/1994, och
fogas till 14 b §, sådan den lyder i lag 323/1999, ett nytt 3 mom. som följer:

1 §

Fastighetsregistret är en del av fastighetsdatasystemet. En uppgift som enligt vad som bestäms skall antecknas i fastighetsregistret anses ha antecknats i fastighetsregistret när uppgiften har registrerats i fastighetsdatasystemet.

3 §

Lantmäteribråan beslutar på ansökan av kommunen eller på eget initiativ om ändring av byindelningen och av namnet på en registerby. Den som för fastighetsregistret beslutar på ansökan av ägaren till en registerenhet om ändring av registerenhetens namn.

9 §

I fråga om fastighetsregisteruppgifternas offentlighet tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och för informationstjänster i samband med sådana uppgifter gäller lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (/).

11 §

Utöver vad som i 3 kap. 1 och 2 § skadeståndslagen (412/1974) bestäms om offentliga samfunds skadeståndsansvar är staten eller, om registret förs av en fastighetsingenjör, kommunen skyldig att ersätta skada som orsakats av en oriktig uppgift i fastighetsregistret, även om sådana fel eller försummelser som avses i sistnämnda paragraf inte skulle föreligga, såvida uppgiften grundar sig på en förrättning som avslutats efter att denna lag trätt i kraft eller på ett beslut som fastighetsregistermyndigheten har fattat efter ikraftträdandet. Förutsättning för att en skada skall bli ersatt är dock att den inte är

ringa och att den skadelidande varken vetat eller bort veta att uppgiften var oriktig.

Staten eller kommunen är dock enligt 1 mom. skadeståndsskyldig endast om den oriktiga registeruppgiften gäller

1) arealen av en registerenhet vars område har mätts på nytt vid en förrättning eller i något annat sammanhang,

2) vid en förrättning stiftade, flyttade eller upphävda servitut eller andra motsvarande nyttjanderätter, med undantag av uppgifter om placeringen av ett servitut eller en nyttjanderätt,

3) en fastighets andel i ett samfällt område eller i en gemensam särskild förmån, eller en enskild särskild förmån som hör till fastigheten, om vid en förrättning har träffats ett avgörande som har rättskraft angående andelen eller förmånen, eller

4) registerenheters inbördes läge, till den del läget har bestämts vid en förrättning.

I övrigt skall på sådant ersättande av skada som avses i denna paragraf tillämpas vad som föreskrivs i skadeståndslagen.

14 b §

Ett beslut av en fastighetsregisterförare om ändring av en registerenhets namn eller av en fastighets art kan antecknas i fastighetsregistret före besvärstidens utgång, om beslutet har fattats i enlighet med ansökan eller om fastighetsens ägare ger sitt samtycke till detta.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003 i fråga om 3 § 2 mom., 11 § och 14 b § 3 mom. och i övrigt den 1 juni 2005.

På skadeståndsansvar som grundar sig på en förrättning som avslutats innan denna lags 11 § träder i kraft tillämpas 11 § sådan den lyder när den träder i kraft.

Helsingfors den 24 april 2002